

Osvrt na 2. splitski kongres studenata prava: „Maloljetnici i mlađi punoljetnici u kaznenom postupku“

Studentski zbor Pravnog fakulteta Sveučilišta u Splitu organizirao je 2. splitski kongres studenata prava koji se održavao od 26. do 28. travnja 2017. i na kojem se obrađivala tema maloljetnika i mlađih punoljetnika u kaznenom postupku. S obzirom na to da je maloljetnička delinkvencija i suzbijanje iste važno opće društveno pitanje, iznimno je pohvalno i korisno što su kolege iz Splita odlučili organizirati Kongres baš na tu temu, koja je nedovoljno zastupljena na redovitim kolegijima pravnih fakulteta u Republici Hrvatskoj. Naime, kazneni postupak prema maloljetnicima i mlađim punoljetnicima razlikuje se od onoga prema punoljetnim osobama po tome što se veći naglasak stavlja na resocijalizaciju takvih počinitelja kaznenih djela jer se radi o mladim i još nedovoljno zrelim osobama, a kaznena djela koja čine odraz su njihove životne dobi. Važno je ustrajati na tome da se suzbije recidivizam kod mladih počinitelja kaznenih djela na način da ih se kroz sustav maloljetničkih sankcija spriječi da nastave činiti kaznena djela kao odrasle osobe. Također je važno spriječiti osudu društva prema maloljetnim počiniteljima kaznenih djela jer bi ista mogla nepovoljno utjecati na njihovu resocijalizaciju, zbog čega je neophodno da se isključenje javnosti iz kaznenog postupka prema maloljetnicima kao i institut rehabilitacije pravilno primjenjuju, kako bi se mladi počinitelji kaznenih djela, kao resocijalizirane osobe mogli uključiti u društvo bez bojazni od eventualne osude društva zbog njihovih mladenačkih pogrešaka. Stoga je nužno obrazovati buduće pravnike, a i sve ostale koji će sudjelovati u kaznenim postupcima prema maloljetnicima i mlađim punoljetnicima, na koji način pristupiti takvim počiniteljima kaznenih djela kako bi ishod postupka bio što povoljniji i za počinitelja, a i za društvo u cjelini.

Nakon svečanog otvorenja Kongresa, predavanje o *Zaštiti prava i interesa djece u sukobu sa zakonom* održala je Sanja Vladović, savjetnica Pravobraniteljice za djecu, koja je upoznala studente s međunarodnim dokumentima i hrvatskim pozitivnim propisima koji se primjenjuju na ovu tematiku, a upozorila je i na neke probleme koje detektira Pravobraniteljica za djecu. Tako je rečeno da su česte prijave djece o lošim uvjetima u odgojnim zavodima, zatim da se policija ne pridržava uvijek propisa pa nekad ispituje djecu bez prisustva roditelja i da postoje prijave zbog prekomjerne uporabe sile od strane policije. Također postoje prijave zbog kršenja prava na privatnost jer se u medijima otkriva identitet djeteta, u kojem slučaju Pravobraniteljica za djecu reagira na način da šalje prijavu HND-u.

Predavanje o *Sustavu maloljetničkih sankcija* održala je dr. sc. Ivana Radić s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Splitu, pri čemu je rečeno kako prednost imaju odgojne i alternativne mjere u odnosu na kažnjavanje te da oduzimanje slobode mora biti *ultima ratio*. Naglašena je i potreba uključivanja roditelja u izvršenje sankcije kako bi resocijalizacija maloljetnika bila što uspješnija. Pojedinačno je objašnjena svaka sankcija koja se može izreći maloljetnicima i mlađim punoljetnicima. Istaknuta je odgojna mjera pojačane brige i nadzora kao centralna, ali je ukazano i na problem pri provođenju iste, a koji se očituje

u tome da maloljetnici i mlađi punoljetnici često ne sudjeluju u sastavljanju pojedinačnog programa izvršenja, a niti ga razumiju. Također su navedeni određeni problemi u odgojnim zavodima, kao što su loši higijenski uvjeti, loši smještajni uvjeti, nemogućnost rada u manjim grupama, nedostatak nastavnika, izolirana lokacija zavoda zbog čega postoje problemi s posjetima, česti bjegovi itd.

Sljedeće predavanje, na temu *Maloljetnika u kaznenom postupku pred općinskim sudom*, održala je Ines Trgo Matijević, viša stručna savjetnica Općinskog suda u Splitu. Ukazano je na neke uzroke maloljetničke delinkvencije pa je tako rečeno da je zlostavljanje čest uzrok pojave devijantnog ponašanja kod mladih, a isto tako i utjecaj devijantnog društva jer se mladi u takvim skupinama druže kroz počinjenje kaznenih djela i tako se zabavljaju i pokazuju da imaju slobodu izbora. Naglašeno je da prema maloljetnim počiniteljima kaznenih djela treba postupati s uvažavanjem, a ne s pozicije moći, jer se kroz uvažavanje prije dobije pozitivna reakcija maloljetnika, što doprinosi bržoj resocijalizaciji.

Predavanje o *Aspektima i radu policije na prevenciji rizičnog ponašanja maloljetnika i mlađih punoljetnika* održao je Paško Ugrina, voditelj Odjela za prevenciju kriminaliteta Policijske uprave splitsko-dalmatinske koji je ukazao na to da je važna prevencija rizičnog ponašanja, a koju policija provodi kroz razne radionice koje održavaju u školama.

Nakon toga je sa sutkinjom Županijskog suda u Splitu Marijom Majić obrađen *slučaj kaznenog djela ubojstva iz prakse*, što je bilo edukativno jer se na taj način studentima približilo postupanje prema maloljetnim počiniteljima kaznenih djela na stvarnom životnom primjeru.

Doc. dr. sc. Matko Pajčić s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Splitu održao je predavanje na temu *Djece i maloljetnika kao svjedoka u kaznenom postupku*. Objašnjena je svrha zaštite svjedoka kao i oblici postupovne zaštite svjedoka. Također je naglašeno da se kod djece kao svjedoka u kaznenom postupku kao primarna pojavljuje opasnost od samog svjedočenja kako isto ne bi uzrokovalo traumu kod djeteta svjedoka.

Sutkinja Županijskog suda u Zagrebu, Lana Peto Kujundžić održala je predavanje na temu *Posebnost sudaca za mladež u postupcima prema maloljetnicima i mlađim punoljetnicima*. Objašnjena je nužnost posebnosti odjela za mladež na sudovima i cijelog kaznenog postupka upravo zbog nastojanja resocijalizacije maloljetnika već i kroz postupak, a isto tako je naglašena neophodnost praćenja izvršavanja sankcija kako bi ih se moglo promijeniti ili obustaviti ovisno o trenutnoj situaciji.

Vjera Malbaša, voditeljica Odjela za maloljetničku delinkvenciju Policijske uprave splitsko-dalmatinske održala je predavanje na temu *Maloljetničke delinkvencije i kaznenopravne zaštite djece u policijskom postupku* gdje je naglašeno da se prema maloljetnim počiniteljima kaznenih djela treba postupati obzirno i da roditelj mora biti prisutan prilikom ispitivanja te da bez odobrenja suda policija ne smije putem medija ili na drugi način obavijestiti javnost o pojedinostima vezanim uz postupanje policije prema maloljetniku, njegovim identifikacijskim podacima te ne smije ustupiti maloljetnikove fotografije.

Sljedeće predavanje, o *Ulozi branitelja u kaznenim postupcima prema maloljetnicima i mlađim punoljetnicima* održala je odvjetnica Mila Muslim. Studenti su upoznati s nekim slučajevima iz prakse i načinu obrane mladih počinitelja kaznenih djela.

Zatim je održan okrugli stol o *Međuresornoj suradnji u zaštiti prava i interesa djece* na kojem su sudjelovali Ana Milović iz Odjela za djecu, mladež i obitelj iz CZSS, Livija Plančić, predsjednica Bijelog kruga Hrvatske, Ines Trgo Matijević viša stručna savjetnica Općinskog suda u Splitu, i Mila Muslim, odvjetnica.

Doc. dr. sc. Ranka Jeknić s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Splitu i doc. dr. sc. Boran Uglešić, KBC Split, Medicinski fakultet Sveučilišta u Splitu održali su predavanje o *Uzrocima maloljetničke delinkvencije* na kojem je posebno naglašeno kako postoji pozitivna

korelacija između poremećaja tijekom školovanja i maloljetničke delinkvencije i da čak polovica maloljetnih delinkvenata prekida srednjoškolsko obrazovanje. Kao neki od uzroka delinkvencije navode se slab roditeljski nadzor, kriza identiteta, bunt protiv autoriteta i sl.

Doc. dr. sc. Dalida Rittossa s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci održala je predavanje na temu *Maloljetni ubojice u RH* na kojem su studenti na primjerima iz prakse upoznati s problematikom maloljetnika koji čine kaznena djela ubojstva i mogućim uzrocima počinjenja takvih kaznenih djela.

Lučana Jakas, viši stručni savjetnik defektolog i Ivana Mandalinić, zamjenica općinske državne odvjetnice za mladež održale su predavanje o *Primjeni načela svrhovitosti po Zakonu o sudovima za mladež*. Studenti su upoznati s pravnom regulativom načela svrhovitosti i slučajevima i razlozima kada se isto primjenjuje.

Na kraju je Erna Planinić Dropulić, pomoćnica upraviteljice Odgojnog zavoda Turopolje održala predavanje o *Odgojnoj mjeri upućivanja u odgojni zavod*. Objašnjen je postupak prijama u Zavod, način funkcioniranja Zavoda, a pokazane su i fotografije istog. Također je rečeno da se mjera upućivanja u odgojni zavod može izreći počiniteljima od 14 do 23 godine, da se ne izriče u točno određenom trajanju, ali da ne može trajati manje od 6 mjeseci ni više od 3 godine.

Zaključno bi trebalo naglasiti kako je ovaj Kongres bio iznimno edukativan za studente jer je detaljno obrađena iznimno važna tema koja je podzastupljena na pravnim fakultetima. Studenti su dobili uvid u problematiku maloljetničkog kaznenog prava i neka prijeporna pitanja koja se pojavljuju u praksi. Kongres je također pridonio razvijanju kritičkog mišljenja studenata, što je sve važno kako bi u budućnosti kazneni postupak prema maloljetnicima i mlađim punoljetnicima u većoj mjeri ostvario svoju krajnju svrhu u smislu smanjenja maloljetničke delinkvencije te posebice recidivizma.